

Leksands kommun

Underlag inför planeringsstrategi för Leksands kommun

Länsstyrelsen i Dalarnas län har mottagit begäran om underlag inför planeringsstrategi för Leksands kommun. Leksands kommuns kommuntäckande översiktsplan är antagen den 9 juni 2014.

Länsstyrelsen gav kommunen sammanfattande redogörelse över översiktsplanen enligt äldre lagstiftning den 26 april 2016, dnr 401-1477-2016. Kommunen beslutade om aktualitetsförklaring den 16 oktober 2018.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap 26 § plan- och bygglagen (PBL) i ett underlag till kommunen redovisa statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska anges hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Underlaget motsvarar ungefärligen den sammanfattande redogörelse som Länsstyrelsen tidigare tagit fram till kommunerna. Lagstiftaren har dock förtydligat att huvudsyftet nu är att tillhandahålla just ett underlag. I tidigare lagstiftning låg tyngdpunkten snarare på Länsstyrelsens synpunkter. Underlaget ska inte innefatta några slutliga avvägningar mellan motstående intressen och Länsstyrelsen förväntas inte heller göra någon egen bedömning av översiktsplanens aktualitet.

Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandets aktualitet

Riksintresset kulturmiljö Leksands Noret

Kommunens avsiktsförklaring av kulturmiljöintressets mål och inriktning är enligt Länsstyrelsen ambitiös och bra. Ett stort framsteg är kommunens nya kulturmiljöprogram från 2021. Det utgör ett viktigt kunskapsunderlag som i hög grad möjliggör uppfyllandet av översiktsplanen. Ett annat kunskapsunderlag är den 2021 färdigställda guiden Bygga varsamt som beskriver nybyggnationer och byggnadsvård utifrån de kulturhistoriska värdena.

Länsstyrelsen framhöll i sammanfattande redogörelsen 2016 att Länsstyrelsen i dialog med kommunen påbörjat översynen av riksintressena. Detta arbete har pausats på grund av flera utredningar och uppdrag kring riksintressena. Dels en statlig utredning 2015,

[Planering och beslut för hållbar utveckling - Regeringen.se](#). Därefter fick fem centrala myndigheter i uppdrag att se över riksintressenas kriterier och statens anspråk 2020, däribland Riksantikvarieämbetet, [Uppdrag att se över kriterierna för och anspråken på områden av riksintresse | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](#). Länsstyrelserna fick 17 juni 2021 i uppdrag av Regeringen att identifiera riksintresseanspråk som behöver aktualitetsprövas. En översyn förväntas inom de närmaste åren. Se vidare under rubriken *Riksintressen* nedan.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsens erinran i granskningsyttrande över LIS-områdena kvarstår. Kommunen har i sin aktualitetsförklaring framfört att det finna behov av nya LIS-områden. För de LIS-områden intill bäckar där en översiktlig inventering gjorts, kvarstår behovet av en mer detaljerad inventering som grund för att i varje enskilt ärende bestämma lämpligt avstånd från exploateringen till vattendraget. Om en detaljerad inventering inte finns som stöd för kommunens ställningstaganden, kan Länsstyrelsen komma att överpröva detaljplaner och pröva strandskyddsdispenser.

Hälsa och säkerhet

Vattentäkt

I Länsstyrelsens granskningsyttrande nämns vattentäkten Insjön och att kommunen håller på att ta fram ett vattenskyddsområde. Enligt Länsstyrelsens register är vattentäkten i Insjön numer nedlagd och Länsstyrelsens synpunkt i granskningsyttrandet ej längre aktuellt.

Statliga och mellankommunala intressen

Statliga myndigheters sakintressen finns numera samlat tillgängliga för bland annat kommunerna via www.planeringskatalogen.se. Nedan framför Länsstyrelsen intressen som särskilt vill understrykas inför framtagande av planeringsstrategi eller en ny översiktsplan.

Riksintressen

Pågående översyn av riksintressen enligt 3 kap. 6–8 §§ MB

Regeringen gav i januari 2020 Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket att tillsammans med Boverket som samordnande myndighet göra en översyn av sina respektive anspråk på områden av riksintresse. I uppdraget ingår att:

- Se över och precisera kriterierna för vilka områden som ska anses vara av riksintresse enligt 3 kap. 6–8 §§ MB

- Utvärdera om de nuvarande anspråken på områden av riksintresse enligt 3 kap. 6–8 MB motsvarar de kriterier som tas fram och ta ställning till om dessa anspråk behöver ändras.

Sammantaget ska översynen leda till en kraftig minskning av såväl antalet anspråk som den samlade areella utbredning. Boverket har tagit fram en delrapport som redovisar den del av uppdraget som avser kriterierna för områden av riksintresse. Se vidare här: [Översyn kriterier riksintressen - Boverket](#)

Riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § MB

Trafikverkets senaste uppdatering av riksintresseanspråk för kommunikation gjordes i maj 2018.

Trafikverket arbetar med ett nytt utpekande av riksintressen för trafikslagens anläggningar. Utpekandet utgår från Trafikverkets nya kriterier för riksintresseutpekanden från 2020. Trafikverket bedömer att nya utpekanden kommer under våren 2022. I förslaget föreslogs riksintresse kombiterminal och anslutning till kombiterminal för järnväg i Insjön inte längre utpekade som riksintresse. Länsstyrelsen efterfrågade motivering till beslutet och kommunen ifrågasatte det föreslagna borttagandet.

Riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap 9 § MB

Mot bakgrund av att det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har försämrats har regeringen i propositionen *Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30)* lämnat förslag till riksdagen om mål och inriktning för det svenska försvaret. Riksdagen godkände den 15 december 2020 regeringens förslag till ett övergripande mål för totalförsvaret, nya mål för det militära och civila försvaret, inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation samt förändringar i Försvarsmaktens grundorganisation vilket bland annat innebär att ett antal nya regementen återinrättas, bland annat Dalregementet i Falun. Regeringen har därefter beslutat om inriktning för Försvarsmakten 2021–2025.

Riksintressen för totalförsvarets militära delar

Försvarsmaktens senast fattade beslut om gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § MB togs den 3 januari 2020. I Leksands kommun finns påverkansområde från riksintresse för väderradar Leksand. För att undvika skada på riksintresset utgör en radie om fem kilometer från anläggningen stoppområde för vindkraftverk och en radie om 20 kilometer utgör påverkansområde inom vilket särskilda analyser måste genomföras för att säkerställa att ingen skada sker. En liten del av kommunen berörs av område av betydelse för totalförsvarets militära del lågflygningsområde Värmland upp till Älvdalen.

Riksidressen för totalförsvarets militära delar redovisas i
Försvarmaktens riksidresskatalog:

[Riksidressen - Försvarmakten \(forsvarsmakten.se\)](https://forsvarsmakten.se)
[Bilaga 04 Dalarnas lön 2019.pdf \(forsvarsmakten.se\)](https://forsvarsmakten.se)

Riksidressen för totalförsvarets civila delar

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska
planeringen för civilt försvar återupptas. Planeringsarbete ska utgå
från att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge
en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar
kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan
vara av riksidress för totalförsvarets civila delar. I dag finns inte
något utpekade område som berör Leksands kommun. Ytterligare
information finns på:

[Riksidressen \(msb.se\)](https://msb.se)

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer för vattenkvalitet – yt- och grundvatten

Aktuellt planeringsunderlag för vattenförekomsterna finns på
Vattenmyndigheternas vattenkarta samt på SGU:s webbplats:

[Välkommen till VISS \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)
[Vattenförvaltning av grundvatten \(sgu.se\)](https://sgu.se)

I översiktsplanen bör tydligt framgå att miljö kvalitetsnormerna ska
beaktas vid detaljplanering.

Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

Boverket har tagit fram en vägledning avseende hälsa, säkerhet och
risker. Ett avsnitt i vägledningen behandlar hur frågorna kan hanteras i
översiktsplaneringen.

[Hälsa, säkerhet och risker - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Risk för översvämning, ras, skred och erosion

Tillsynsvägledning naturolyckor

Boverket har tagit fram en tillsynsvägledning för naturolyckor
gällande översvämning, ras, skred och erosion. Tillsynsvägledningen
riktar sig i första hand till länsstyrelser men innehåller även viktiga
utgångspunkter för den kommunala planeringen. Exempelvis att ny
sammanhållen bebyggelse, större riskobjekt eller bebyggelse med
samhällsviktig verksamhet som grundregel bör lokaliseras över

beräknad högsta nivå för sjöar och hav eller nivån för beräknat högsta flöde i vattendrag. Vägledningen lyfter också att vid prövning av markens lämplighet för avsedd markanvändning måste livslängden hos planerad bebyggelse och anläggningar vara utgångspunkt, varför förväntade effekter av ett förändrat klimat behöver beaktas.

[Tillsynsvägledning naturolyckor - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Kartunderlag och vägledning om ras, skred och erosion

Åtta statliga myndigheter samverkar sedan mars 2017 inom arbete med underlag om ras, skred och erosion. Detta har bland annat resulterat i ett samordnat kartunderlag avseende ras, skred och erosion med tillhörande vägledning. Myndigheternas samordning fortsätter i takt med att nya underlag tillkommer, eller befintlig information uppdateras. Se mer:

[Kartunderlag om ras, skred och erosion - SGI](#)

Buller

Sedan den kommuntäckande översiktsplanen antogs har nya bullerförutsättningar i planeringen tillkommit. Utöver Förordning om trafikbuller (SFS 2015:216) vill Länsstyrelsen lyfta fram att Boverket har tagit fram allmänna råd om industri- och annat verksamhetsbuller (2020:2) och en reviderad vägledning som knyter an till de allmänna råden.

Läs mer:

[Boverkets allmänna råd \(2020:2\) om omgivningsbuller utomhus från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär - Boverket](#)

[Omgivningsbuller från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär - Boverket](#)

Beredskap, risk och sårbarhet

Klimatanpassning

Regional plan för klimatanpassning i Dalarna har tillkommit. Rapporten är ett samlingsdokument som inkluderar både Länsstyrelsen i Dalarnas strategi för klimatanpassning, myndighetens klimat- och sårbarhetsanalys samt Länsstyrelsens handlingsplan för klimatanpassning.

[Visning av publikation | Länsstyrelsen Dalarna \(lansstyrelsen.se\)](#).

I Länsstyrelsens vägledning för översvämning ras- och skred beskrivs de olika översvämningsskarteringarna och rekommendationer om tillämpning.

<https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/tjanster/publikationer/2016/oversvamningar-ras-och-skred.html>

En översiktlig stabilitetskartering i finkorniga jordar tagits fram för Leksand 2017. <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/stabilitetskartering-finkorniga-jordarter/>

MSB:s översiktlig stabilitetskartering i morän och grova jordar finns på; <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/oversiktlig-stabilitetskartering-i-moran-och-grova-jordar/>

SGI:s underlag har ersatts med SGU:s kartvisare som bland annat visar områden med förutsättningar för ras- och skred och stranderosion. <https://www.sgu.se/produkter/kartor/kartvisaren/>

Länsstyrelsens vägledning för översvämning ras- och skred finns på; <https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/tjanster/publikationer/2016/oversvamningar-ras-och-skred.html> och SGU:s kartvisare på; <https://www.sgu.se/produkter/kartor/kartvisaren/>

Beredskap – samhällsviktig verksamhet samt totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

MSB har tagit fram en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet. Identifiering av samhällsviktig verksamhet kan användas som underlag för arbete med säkerhetsfrågor avseende fysisk planering.

[Vad är samhällsviktig verksamhet? \(msb.se\)](#)

MSB har under 2021 tagit fram en vägledning för att beakta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Vägledningen beskriver bland annat hur totalförsvarets behov kan kopplas till den fysiska planeringen samt vilka olika typer av intressen som kan vara viktiga att beakta ur totalförvarssynpunkt.

[Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen \(msb.se\)](#)

Dricksvattenförsörjning

Efter regeringens *SOU 2016:32, En trygg dricksvattenförsörjning*, har regeringen satsat på att höja skyddet för dricksvatten bland annat genom att ge länsstyrelserna utökade medel för att fastställa nya vattenskyddsområden samt revidera vattenskyddsområden. En förutsättning för länsstyrelsernas arbete med fastställande är att kommunerna arbetar med att ta fram underlag för både nya vattenskyddsområden och för sådana som är i behov av revidering.

Översiktsplanen ska förhållas till regional vattenförsörjningsplan. Enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram (2016–2021) framgår att

kommunerna ska beakta den regionala vattenförsörjningsplanen i den översiktliga planeringen.

Badelundaåsen är ett regionalt vattenförsörjningsintresse, enligt den regionala vattenförsörjningsplanen. Redovisningen i översiktsplanen bör innehålla vattenförsörjningsintressen från den regionala vattenförsörjningsplanen som är av både kommunalt och enskilt intresse. Särskild hänsyn bör även tas inom dessa områden för att skydda grundvattnet. Av översiktsplanen kan framgå att samma restriktioner gällande Badelundaåsen avseende förbud mot nya grus- och bergtäktverksamhet även kan gälla för dessa områden.

Förutom grundvattenförekomsten Badelundaåsen bör övriga grundvattenförekomster och dricksvattenförekomster inom kommunen redovisas. Inom samtliga dessa områden är det av särskild vikt att skydda grundvattnet vid fysisk planering.

Översiktsplanen ska förhålla sig till den VA-plan som har antagits den 17 maj 2016.

Läs mer:

[Vattenförsörjning i översiktsplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Vattenförsörjning - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning \(livsmedelsverket.se\)](#)

Livsmedelsförsörjning

Den svenska livsmedelsstrategin som antogs 2017 omfattar hela livsmedelskedjan, och gäller fram till år 2030. Det övergripande målet med strategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala produktionen av livsmedel ökar, samtidigt som vi når relevanta miljömål.

Läs mer:

[Kortversion: En livsmedelsstrategi för Sverige - Regeringen.se](#)

I Dalarnas regionala livsmedelsstrategi mot 2030 finns visionen ”*Mer värden med mat från Dalarna*”. Det övergripande målet är att med konkurrenskraftiga företag och hållbara metoder ska livsmedelsproduktionen i länet öka och ge smakrika och hälsosamma livsmedel som skapar sysselsättning, hållbar tillväxt och en levande landsbygd för nuvarande och kommande generationer i hela Dalarna.

[Dalarnas regionala livsmedelsstrategi.pdf \(lansstyrelsen.se\)](#)

Elförsörjning

En trygg elförsörjning är en förutsättning för Dalarnas välbefinnande och utveckling. Utarbetande av färdplan för trygg fossilfri elförsörjning presenterades under våren 2021 och är nu i en genomförandefas.

[Elsystem - Energiintelligent Dalarna](#)

Hushållning med mark- och vattenområden

Jordbruksmark

Vikten av att bevara jordbruksmark har aktualiserats. Bland annat gör nya kunskaper om klimatförändringarnas effekter att frågan behöver ses i ett större perspektiv, som exempelvis utifrån Sveriges långsiktiga livsmedelsförsörjning.

Exploatering av jordbruksmark 2011–2015 (2017)

[ra17_5.pdf \(jordbruksverket.se\)](#)

Jordbruksmarkens värden (2015)

[ovr362.pdf \(jordbruksverket.se\)](#)

Kommunens möjligheter att bevara och utveckla jordbruksmarkens värden (2015)

[ovr357.pdf \(jordbruksverket.se\)](#)

Kommunens arbete med jordbruksmarkens värden – ett stödverktyg (2015)

[ovr358.pdf \(jordbruksverket.se\)](#)

Skogsmark

2018 fattade regeringen beslut som Sveriges första nationella skogsprogram. I skogsprogrammets övergripande vision är att *”Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”*.

[Sveriges första nationella skogsprogram - Regeringen.se](#)

För länet finns en regional strategi reviderad 2019.

[Strategi för formellt skydd av skog i Dalarnas län \(lansstyrelsen.se\)](#)

Kulturmiljö

Några ändrade förhållanden jämfört med vad som står i översiktsplanen från 2014 är att Länsstyrelsen inte längre avser att

bilda kulturresevat i Skallskog/Dammskog. Tre nya byggnadsminnen har tillkommit sedan översiktsplanen antogs: Normansgården i Norra Bergsäng, Villa Björkbacken och Holpersgården i Tällberg och härbrena i Almo.

Grön infrastruktur

Den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur ska vara det centrala verktyget i arbetet med att bevara och utveckla grön infrastruktur i länet. Den ska också ge ökad kunskap om värden i landskapet.

[Regional handlingsplan | Länsstyrelsen Dalarna \(lansstyrelsen.se\)](#)

Ekosystemtjänster och biologisk mångfald

Naturvårdsverket driver en satsning för att uppmärksamma värdet av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster ska senast 2018 tas hänsyn till i alla relevanta beslut och ställningstaganden. För det krävs kunskap om vilka dessa är och var de finns inom kommunen. Den fysiska planeringen med ställningstaganden kring mark- och vattenanvändning utgör förutsättningar för dessa värden och tjänster för lång tid framöver. Därför är detta aspekter som på en övergripande strategisk nivå också behöver vägas in i den kommunala översiktsplaneringen.

Läs mer: [Ekosystemtjänster \(naturvardsverket.se\)](#)

Boverket har tagit fram en vägledning och metod för hur ekosystemtjänster kan integreras i den byggda miljön. Ett centralt mål för vägledningen är: Senast 2025 ska en majoritet av kommunerna ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.

Läs mer: [Ekosystemtjänster i den byggda miljön – vägledning & metod - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Friluftsliv

Nationella friluftslivsmålen

De nationella mål för friluftslivspolitikerna fanns när kommunen antog sin översiktsplan. Flera mål är relevanta att implementera i samhällsplaneringen och Länsstyrelsen lyfter särskilt målet om tillgång till natur för att kunna bedriva friluftsliv som anger att:

- andelen översiktsplaner som behandlar och visar tillgången till natur- och kulturlandskap med olika upplevelsevärden i hela kommunen ökar och uppdateras kontinuerligt.

- friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap säkerställs genom hållbart brukande, fysisk planering och bevarande.

Läs mer: [Sveriges friluftlivsmål \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Gestaltad livsmiljö

I maj 2018 beslutade riksdagen om nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken för hållbara gestaltade livsmiljöer. Det övergripande målet är att arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Det ska uppnås genom att

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids
- det offentliga agerar förebildligt
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

En gestaltad livsmiljö innefattar inte bara arkitektur, form och design, utan också bl.a. konst, historiska sammanhang och sociala värden, där landskap, kulturarvet och kulturmiljön är självklara delar.

Läs mer:

[Politik för gestaltad livsmiljö - Regeringen.se](https://regeringen.se)

[Arkitektur och gestaltad livsmiljö - Boverket](https://boverket.se)

Infrastruktur och kollektivtrafik

Nationell plan för transportsystemet 2018–2029 omfattar järnvägar, sjöfart och det nationella vägnätet och revideras vart fjärde år. För närvarande är revidering på remiss.

Regional transportinfrastrukturplan för Dalarna 2018–2029 är likaså föremål för revidering.

[Länsplan för regional transportinfrastruktur i Dalarna 2022-2033 - Region Dalarna](https://dalarna.se)

Funktionellt prioriterat vägnät

Trafikverket har pekat ut vägar som del av ett funktionellt prioriterade vägnätet där nationell och regional framkomlighet ska värnas och åtgärder som negativt påverkar denna ska undvikas. Trafikverket är restriktiva med anslutningar till dessa vägar, utmed vilka trafikförsörjning av utbyggnadsområden i första hand ska ske via kommunala gator och mindre allmänna vägar. Under 2019 genomfördes en översyn av det funktionellt prioriterade vägnätet. Väg 70 genom Leksands kommun är utpekad.

Social hållbarhet

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar gäller från den 1 januari 2014 (SFS 2000:1383), varför den kommuntäckande översiktsplanen saknar koppling till kommunens nuvarande riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjer för bostadsförsörjning är ett av kommunens underlag för att motivera vilken mark och hur mycket mark som tas i anspråk i bland annat översiktsplaneringen.

Boverket tog 2020 fram en uppdaterad handbok om bostadsförsörjningsplanering:

[Startsida - Planering för bostadsförsörjning - Boverket](#)

Regional bostadsmarknadsanalys

Länsstyrelsen tar årligen fram en regional bostadsmarknadsanalys för Dalarna. Analysen grundar sig på kommunernas svar i bostadsmarknadsenkäten, och presenterar läget på bostadsmarknaden i länet.

Folkhälsa

Nationella mål för folkhälsopolitiken har tillkommit sedan den kommuntäckande översiktsplanen antogs. Det övergripande nationella målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa för hela befolkningen samt att inom en generation sluta de hälsoklyftor som är påverkbara. Detta framgår i propositionen *God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik (prop. 2017/18:249)* som godkändes av riksdagen 2018. Folkhälsoarbetet i Sverige ska utgå från de åtta målområden som propositionen presenterar. Två exempel på målområden som är av särskild relevans för fysisk planering är *Boende och närmiljö* och *Levnadsvanor*.

Läs mer: [God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik - Regeringen.se](#)

Funktionshinder

Nationella mål för funktionshinderpolitiken har tillkommit sedan den kommuntäckande översiktsplanen antogs. Det övergripande nationella målet är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Målet uttrycks i propositionen *Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188)*, som godkändes av riksdagen 2017. Propositionen pekar ut fyra områden som bidrar till att nå funktionshinderpolitikens nationella mål. Två områden som är av särskild relevans för fysisk planering är: Principen om universell utformning och *Befintliga brister i tillgängligheten*.

Läs mer: [Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/press/meddelanden/2017/05/20170518-1)

Jämställdhet

Det övergripande nationella målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Detta uttrycks i propositionen *Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken (prop. 2005/06:155)*, som godkändes av riksdagen 2006. I regeringens skrivelse *Makt, mål och myndigheten – en feministisk politik för jämställd framtid (Skr. 2016/17:10)* finns den nuvarande inriktningen i jämställdhetspolitiken.

Två exempel på delmål som är av särskild relevans för fysisk planering är: En jämn fördelning av makt och inflytande och Jämställd hälsa.

Läs mer: [Sveriges jämställdhetspolitik – Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/)

Arbete mot segregation

Det övergripande nationella målet för att minska och motverka segregation är minskad segregation, jämlika uppväxt- och levnadsvillkor och goda livschanser för alla. Målet presenteras i strategin *Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation* från 2018. I strategin presenteras fem delmål som tillsammans ska leda arbetet mot det övergripande målet. Ett exempel på delmål som är av särskild relevans för fysisk planering är: Minskad boendesegregation, bra bostäder för alla och stärkt samhällsservice.

Läs mer: [Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/press/meddelanden/2018/05/20180518-1)

Strategier för hållbar utveckling

Agenda 2030

År 2015 antog FN:s generalförsamling den historiska resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innebär att alla 193 medlemsländer i FN förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Agendan innehåller många mål som är direkt kopplade till samhällsplaneringen, bland annat om hållbara städer och samhällen, jämställdhet, hållbar konsumtion och produktion, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, rent vatten och sanitet för alla.

Den av regeringen utsedda Agenda 2030-delegationen har tagit fram en övergripande handlingsplan för Sveriges genomförande 2018–2020. Agenda 2030-delegationen har föreslagit en översyn av PBL i syfte att möjliggöra att samtliga dimensioner av hållbar utveckling kan balanseras i kommunernas översiktsplanering.

Läs mer: [Agenda 2030 för hållbar utveckling - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491000/2017/09/agenda-2030-for-hallbar-utveckling)

Miljö och klimat

Nationella mål för miljö och klimat

Det övergripande målet för politiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De svenska klimatmålen är en del i miljömålssystemet och de är även en central del i Sveriges arbete med att leva upp till klimatavtalet från Paris år 2016.

År 2017 antog riksdagen ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. Ramverket innehåller klimatmål, klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Det långsiktiga målet är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Läs mer: [Mål för miljö och klimat - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491000/2017/09/mal-for-miljo-och-klimat)

Strategi för levande städer

Regeringens samlade politik för hållbar stadsutveckling beskrivs i strategin *Levande städer (2017/18:230)* från 2018. Strategin fokuserar på mål för hållbara städer liksom politik för i huvudsak städernas transporter och grönska samt innovativt och hållbart byggande. Det övergripande målet är formulerat: Hållbara städer är inkluderande och tillgängliga stadsmiljöer som erbjuder alla människor en attraktiv och grön livsmiljö. Närhet gör att det är enkelt att leva sitt vardagsliv och ta sig fram med hållbara transporter, som till exempel gång och cykel.

Helhetssyn i planeringen tillsammans med smarta lösningar bidrar till städer där människor kan leva klimatsmart, hälsosamt och tryggt.

Läs mer: [Strategi för Levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling - Regeringen.se](#)

Dalarnas miljömål

Åtgärdsprogrammet för Dalarnas miljömål omfattar cirka 200 åtgärder och gäller 2018–2022. Hållbar samhällsplanering och klimatanpassade transporter är ett av områdena som bedöms vara särskilt viktigt att genomföra.

[Microsoft Word - Åtgärdsprogram 2018-2022 Dalarnas miljömål.docx \(lansstyrelsen.se\)](#)

Dalarnas klimat- och energistrategi

För att ta till vara energiomställningens och klimatarbetets möjligheter till näringslivsutveckling, ökad sysselsättning och ökad livskvalitet behöver vi i Dalarna utveckla våra styrkor och hantera våra svagheter. Dessa finns specificerade för Dalarna i *Regional energi- och klimatstrategi 2019*.

[På väg mot ett Energiintelligent och klimatsmart Dalarna 2045 \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vindkraft

I januari 2021 presenterade Naturvårdsverket och Energimyndigheten en gemensam nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Strategin bygger på ett antagande om ett totalt nationellt utbyggnadsbehov av vindkraft till 2040-talet på 100 TWh, varav 80 TWh på land.

I strategin föreslås att länsstyrelserna genomför regionala analyser tillsammans med berörda aktörer i länet. Planeringsunderlaget ska visa potentiella områden för vindkraft och om det är möjligt att åstadkomma en utbyggnad enligt det fördelade utbyggnadsbehovet av vindkraft i länet. För Dalarnas del 7,5 TWh.

[Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad \(energimyndigheten.se\)](#)

Dalastrategin

Den regional utvecklingsstrategin beslutades 2021 och är en övergripande strategi för gemensamma regionala utvecklingsarbetet med mål och prioriteringar fram till 2030.

[Dalastrategin - Region Dalarna](#)

Landsbygdsutveckling

En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder

Regeringens politik inom området presenterades 2018 i propositionen *En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder (prop. 2017/18:179)*. Det övergripande målet är en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

Läs mer: [En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop - Regeringen.se](#)

Digital infrastruktur

2016 presenterade regeringen en ny bredbandstrategi *Sverige helt uppkopplat 2025* vars långsiktiga målsättning är att 98 % av alla hushåll och företag i hela Sverige bör ha tillgång till 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023.

Läs mer: [Sverige helt uppkopplat 2025 - en bredbandsstrategi - Regeringen.se/](#)

Sedan 2011 är elektroniska kommunikationer enligt PBL ett allmänt intresse som ska tas hänsyn till vid planläggning. För kommunerna innebär det en skyldighet att inkludera bredbandsinfrastruktur i översikts- och detaljplaner och möjlighet att i detaljplan reservera mark för ändamålet. Sedan 2017 är bredbandsanslutning införd som ett tekniskt egenskapskrav för byggnader och byggnadsverk (8 kap. § 4 PBL) och Boverket har tagit fram nya allmänna råd (2017:1) om bredbandsanslutning.

Lagändringar

Nedan anges några lagändringar som skett med betydelse för den fysiska planeringen sedan den kommuntäckande översiktsplanen antogs.

Plan- och bygglagen PBL (SFS 2010:900)

I januari 2015 infördes bestämmelse (5 kap. 7 §) om att detaljplaneläggning som inte är förenlig med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande ska handläggas med ett utökat planförfarande, vilket leder till en tidsmässigt längre process. Den grundläggande intentionen med lagstiftningen är att kommunen ska ha en aktuell översiktsplan och att den ska vara utformad för att underlätta efterföljande prövningar.

I Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse till kommunen 2016 angavs lagändringarna att det av översiktsplanen ska framgå hur

kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder (3 kap. 5 §). Vidare att nya bostadsbyggnader ska lokaliseras till mark som är lämplig med hänsyn till omgivningsbuller och utformas på ett sådant sätt som är lämpligt för att förebygga olägenheter för människors hälsa (2 kap. 6a §).

I augusti 2018 infördes nya krav på översiktsplanens innehåll gällande kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade (3 kap. 5 §, punkt 7).

I april 2020 infördes ett antal förändringar i 3 kap. PBL, bland annat i syfte att stärka en kontinuerlig, framåtsyftande och aktuell översiktsplanering. Lagändringarna syftar också till att översiktsplanen i högre grad än tidigare ska underlätta för efterföljande planering och prövning med ökat fokus på markanvändningskartan och tydliga ställningstaganden.

Miljöbalken MB (SFS 1998:808)

I augusti 2018 fick miljöbalkens 6 kapitel nytt innehåll och ny utformning. Det har betydelse för bland annat hanteringen och processen av miljöbedömningar för översiktsplaner.

Förordning om trafikbuller (SFS 2015:216)

2015 antogs en ny förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Vid ändringen av förordningen, som trädde i kraft 1 juli 2017, höjdes riktvärdena för buller vid en bostadsbyggnads fasad från spår- och vägtrafik. För bostäder upp till 35 kvm lades nivån på 65 dBA i stället för det tidigare 60 dBA. För bostäder större än 35 kvm höjdes riktvärdet till 60 dBA mot det tidigare 55 dBA. Detta kan få betydelse vid planläggning och för bygglovgivning (utanför detaljplan) i bullerutsatta lägen.

Barnkonventionen

Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020. Boverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en vägledning om hur barnkonventionen kan tillämpas vid fysisk planering enligt PBL. Vägledningen ska innehålla exempel på hur barnrättsperspektivet kan tillföras och tillgodoses genom hela planeringskedjan. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2022.

Läs mer: [Barns rättigheter ska få större plats i stadsutvecklingen - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/press-och-utgivning/2020/09/barns-rattigheter-ska-fa-storre-plats-i-stadsutvecklingen-2020-09-23/)

Medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tf enhetschef Anna Carlsson med länsarkitekt Frida Ryhag som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Fredrik Sandberg på enheten för kulturmiljö och samhällsplanering, Malin Örne på enheten för miljöprövning och vattenverksamhet samt Eva-Karin Ljunglund på enheten för samhällsskydd medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.